

Pla Docent

1. Dades descriptives de l'assignatura

Nom de l'assignatura: Llenguatge i gèneres informatius i interpretatius

Curs: Primer

Trimestre: Primer i Segon

Titulació / Estudis: Periodisme

Codi assignatura: 21.304

Nombre de crèdits ECTS: 8

Hores dedicació estudiant: 200

Llengua o llengües de docència: Català / Castellà

Professorat: Carles Castro, Sergi Cortiñas i Imma Amadeo (primer trimestre); i Lluís Bonada, David Caminada i Oriol Llop (segon trimestre)

2. Presentació de l'assignatura

Es tracta d'una assignatura troncal que els estudiants cursen durant el primer i el segon trimestre del primer curs del Grau.

L'assignatura forma part d'un itinerari clarament definit en el pla d'estudis i se situa a l'inici del procés formatiu. Aquesta ubicació permet a l'alumne identificar els conceptes bàsics de la redacció periodística i desenvolupar unes habilitats tecnològiques i socials per dur a terme la producció pràctica de textos informatius en la simulació professional a la qual s'haurà d'habituar.

L'assignatura engloba els conceptes, tècniques i mètodes imprescindibles per aprofundir amb èxit en el camp de la redacció dels diferents gèneres informatius i interpretatius (notícia, crònica, reportatge...) en premsa (impresa o digital), ràdio i televisió, tant pel que fa als coneixements bàsics formals i conceptuals com a l'aprenentatge dels requisits tècnics i procedimentals.

Es tracta, a més, d'una matèria clau per comprendre la importància del llenguatge dels mitjans de comunicació (i els criteris valoratius, de claredat, concisió i precisió que el determinen) i, alhora, descobrir-ne les tendències actuals.

El marc teòric de l'assignatura es complementa amb un altre de pràctic, que suposa el gruix de l'activitat docent, en el qual l'alumne ha de ser capaç de plantejar i elaborar textos informatius i interpretatius (en els seus diferents gèneres) a partir d'uns continguts donats i amb l'ajut dels suports informàtics professionals.

3. Competències a assolir en l'assignatura

Competències generals	Competències específiques
Instrumentals 1. Comprendre, analitzar i interpretar de manera pertinent i raonada textos escrits de nivell i caràcter acadèmic sobre qualsevol tema rellevant. 2. Ser capaç de comunicar-se amb propietat i correcció de forma oral i escrita en català i en castellà, amb tota mena d'audiències. 3. Dominar les eines informàtiques i les seves principals aplicacions imprescindibles per a l'activitat acadèmica ordinària. Interpersonals 4. Ser capaç de treballar en equip, participant activament en les tasques assignades, prenent decisions i negociant opinions discrepants fins arribar a posicions de consens. 5. Desenvolupar la capacitat de raonament autònom i amb distància crítica en temes o qüestions controvertides així com defensar les propostes pròpies. 6. Tenir consolidats hàbits d'autodisciplina, autoexigència i rigor en la realització del treball acadèmic, així com l'organització i la correcta temporalització. Sistèmiques 7. Ser capaç d'aplicar i adaptar els coneixements adquirits en contextos i situacions noves amb flexibilitat i creativitat.	Específiques del grau 1. Capacitat i habilitat per comunicar en el llenguatge propi de cadascun dels mitjans de comunicació. 2. Capacitat i habilitat per utilitzar les tecnologies i tècniques informatives i comunicatives. 3. Capacitat i habilitat per utilitzar els sistemes i recursos informàtics i les seves aplicacions interactives. 4. Capacitat i habilitat per buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font o document (escrit, sonor, visual, etc.) d'utilitat per a l'elaboració i processament d'informació. 5. Capacitat i habilitat per recuperar, organitzar, analitzar i processar informació i comunicació amb la finalitat de ser difosa, servida o tractada. Específiques de l'assignatura 6. Conèixer la Teoria dels Gèneres Periodístics 7. Capacitat i habilitat per dur a terme les principals tasques periodístiques, especialment les de redacció, amb total correcció ortogràfica i gramatical, tot aplicant els gèneres periodístics informatius i interpretatius. 8. Capacitat de treballar contra rellotge i sota la pressió d'informacions canviants.

4. Continguts

1r trimestre

Bloc de contingut 1. Estudi dels elements que caracteritzen el llenguatge informatiu i la seva cristallització en el format de la notícia.

- Aspectes específics de sintaxi i d'ortografia en l'estructura dels textos de les notícies.
- Tractament i presentació de les dades de la notícia: identificació, atribucions, citacions, sigles, temps...
- Les regles de l'estil informatiu. El llenguatge periodístic com a argot.

Bloc de contingut 2. Coneixement dels instruments formals i conceptuals necessaris per a la redacció dels diversos textos informatius.

- Els elements de la notícia (títols i text). Ordenació i disposició dels fets dins l'estructura del text (el *lid* i el *cos*). El ritme intern del relat.
- Arquitectura argumental de la notícia. Els recursos d'articulació i de continuïtat.
- Els diversos formats de treball en funció de la complexitat qualitativa de la notícia i del tipus d'esdeveniment al qual respon.
- La conjunció entre narració i descripció en el text informatiu.

Bloc de contingut 3. Anàlisi dels textos periodístics informatius en el medi real. Estudi i recerca del tractament de les notícies als mitjans.

- El títol com a senya d'identitat. Criteris per a la distribució més eficient de les dades de la notícia dins les diferents peces del bloc de titulació.
- Fórmules d'arrencada.
- El to i l'estil dels diferents models de diari.

Bloc de contingut 4. Treball pràctic de redacció atenent els diversos aspectes tècnics de la confecció de la notícia.

- Construcció pràctica del llenguatge informatiu. Experiències d'identificació dels seus trets diferencials.
- La notícia com a resum selectiu dels fets (el text). Experiències de confecció del bloc narratiu a partir de la detecció del nucli noticiós dels fets i del criteri de singularitat.
- La notícia com a resum selectiu dels fets (el titular). Experimentació en la confecció de diverses variants de titulació i dels seus elements.
- Experiències de transformació ràpida de titulars i de textos informatius en resposta a modificacions sobtades de valoració, emplaçament i espai dins el mitjà.
- Experiències de selecció, ordenació i disposició pràctica dels continguts de la notícia.
- Experimentació de models amb predomini d'elements narratius i/o descriptius.
- Adequació de textos i de titulars als diferents models de diari.

Bloc de contingut 5. La redacció de textos periodístics informatius per a ràdio i televisió.

- Les especificitats de la redacció periodística en mitjans audiovisuals. Escriure per a l'oïda.

- Característiques de la redacció audiovisual: adequació, claredat, concisió, precisió i cohesió. Exercicis de millora de frases i paràgrafs.
- L'estructura de la notícia a la ràdio i a la televisió: com s'organitza la informació.
- Redacció de notícies audiovisuals a partir de notes de premsa o teletips. Conversió de notícies de diari escrit en notícies per ser escoltades.
- Els talls de veu o els inserts. Forma d'introduir-los. Redacció de notícies amb declaracions.
- La conjugació del text escrit amb les imatges a la televisió. Exercici de redacció.
- Altres formats característics. Els sumaris dels informatius. Les introduccions dels conductors.

2n trimestre

Bloc de contingut 6. Estudi dels elements que caracteritzen el llenguatge interpretatiu i de la seva cristallització en els formats de crònica,

- Característiques de l'estil interpretatiu.
- Els elements de la interpretació.
- Diferències entre interpretació i argumentació.
- El debat sobre l'objectivitat.
- La titulació en el periodisme interpretatiu.
- L'estil interpretatiu en ràdio, TV i internet.

Bloc de contingut 7. La crònica.

- Definició i característiques.
- L'estil, tècnica i llenguatge de la crònica.
- Tipus de cròniques.
- El cronista: actitud i situació.
- Estructura i titulació.
- La crònica a la ràdio, TV i internet.

Bloc de contingut 8. L'entrevista.

- Definició i característiques.
- L'estil, tècnica i el llenguatge de l'entrevista.
- Tipus d'entrevistes.
- La preparació: selecció del personatge, documentació i guió de preguntes.
- La realització: qüestionari, actitud i desenvolupament
- La redacció: edició, estructura, posada en pàgina.
- L'entrevista a la ràdio, TV i internet.

Bloc de contingut 9. El reportatge.

- Definició i característiques.
- L'estil, la tècnica i el llenguatge del reportatge.
- Tipus de reportatge.
- La preparació: idea, enfocament i recerca de fonts.
- La redacció: titulació, estructura de continguts, inicis i finals.
- La correcció.
- El reportatge a la ràdio, TV i internet.

Bloc de contingut 10. Altres textos interpretatius.

- Perfil. Definició, característiques i usos.

- Perfil. Tipologia.
- Anàlisi. Definició i característiques.
- Anàlisi. Tipologia. Documentació i redacció.

Bloc de contingut 11. Aprenentatge de les tècniques necessàries per a una bona redacció de textos interpretatius en els seus diferents formats.

- Els elements del text argumentatiu (títols i text). Ordenació i disposició dels arguments dins l'estructura del text (el cos).
- El ritme intern del relat. Arquitectura argumental. Els recursos d'articulació i de continuïtat. Fórmules d'arrencada.

Bloc de contingut 12. Anàlisi dels textos periodístics interpretatius en el medi real.

- Comparativa sobre l'ús de formats interpretatius als mitjans.
- Construcció pràctica del llenguatge interpretatiu. Experiències d'identificació dels seus trets diferencials.

5. Avaluació

L'avaluació de l'assignatura és continuada. La puntuació i el nivell d'exigència són ponderades amb caràcter progressiu.

Per tenir dret a l'avaluació continuada s'ha d'assistir a un mínim del 80% de les sessions presencials de l'assignatura. Per sota d'aquesta assistència l'estudiant no podrà superar l'assignatura a la primera convocatòria.

L'assignatura està dividida en dos trimestres, dedicats respectivament a gèneres informatius i interpretatius, cadascun dels quals dóna lloc a una nota. Per superar l'assignatura, cal obtenir una puntuació mínima de 5 en cada trimestre. El pes de cada apartat en la nota final és:

- 1r trimestre (gèneres informatius): 50 %
- 2n trimestre (gèneres interpretatius): 50 %

Quan la nota obtinguda en un trimestre sigui inferior a 5, la qualificació en la primera convocatòria serà de suspens.

Recuperació

Donades les especials característiques d'aquesta assignatura, només podran presentar-se a la recuperació els alumnes que hagin lliurat el 80% de les pràctiques i, al mateix temps, hagin obtingut una nota total en la part de l'assignatura suspesa superior a 3 punts sobre 10.

La recuperació consistirà en una o més proves pràctiques, que es realitzaran en les condicions que indiqui el/la professor/a. A més, caldrà que l'alumne/a entregui els treballs que tingui pendents.

En cas que aconseguixi superar la recuperació, es mantindrà la qualificació de les parts que s'hagin aprovat en primera instància.

1r trimestre

La qualificació s'obté a partir de les valoracions parcials corresponents a:

- 1.- Treball d'anàlisi del tractament de les notícies als mitjans (25%)
- 2.- Exposicions i intervencions a l'aula (10%)
- 3.- Exercicis pràctics individuals de redacció de textos informatius que hauran de respondre a dues exigències essencials: ajustar-se a les pautes formals i conceptuals del relat periodístic i presentar una plena correcció ortogràfica i gramatical (65%)

2n trimestre

Avaluació continuada en base a les notes obtingudes de la correcció de les pràctiques realitzades. Es tindrà en compte l'evolució i millora en l'adquisició i posada en pràctica de les competències de l'assignatura. Algunes pràctiques determinades (per exemple, l'elaboració i redacció d'una entrevista i d'un reportatge), en funció de la seva

importància en el conjunt de l'assignatura, tindran un pes superior en l'avaluació en relació amb d'altres.

D'aquesta manera, la nota final del trimestre correspon a la mitjana ponderada del total de pràctiques realitzades.

6. Bibliografia i recursos didàctics

- Bibliografia bàsica:

CAMPS, Magí (coord.). *Libro de redacción / La Vanguardia*. Barcelona: Ariel, 2004.

CANTAVELLA, Juan; SERRANO, José Francisco [coords.]. *Redacción para periodistas: informar e interpretar*. Barcelona: Ariel, 2004.

COROMINA, Eusebi. *Manual de redacció i estil / El 9 nou, El 9 TV*. Vic: Premsa d'Osona, 2008.

GOMIS, Llorenç (1989). *Teoria dels gèneres periodístics*. Barcelona: Generalitat de Catalunya.

OLIVA, Llúcia; SITJÀ, Xavier. *Las noticias en radio y televisión: periodismo audiovisual en el siglo XXI*. Barcelona: Omega, 5a edició, 2007.

Llibre d'estil de la CCMA. <http://www.ccma.cat/llibredestil/>

- Bibliografia complementària

BUSQUET, Joan (coord.) *El Periódico. Libro de estilo*, Barcelona: Ediciones Primera Plana, 2007.

BEZUNARTEA, Ofa. *21 lecciones de reporterismo*. Bilbao: Universidad del País Vasco, 1998.

DD.AA. *Un model de llengua pels mitjans de comunicació. Llibre d'estil del Diari de Barcelona*. Barcelona: Empúries, 1988.

DD.AA. *Manual de español urgente / Fundación del Español Urgente (Manual de estilo de la Agencia EFE)*. Madrid: Càtedra, 2006.

EL PAÍS. *Libro de estilo*. Madrid: El País, 2004.

GRIJELMO, Álex. *El estilo del periodista*. Madrid: Taurus, 2001.

LARRAÑAGA ZUBIZARRETA, José. *Redacción y locución de la información audiovisual: escribir noticias para la radio y la televisión*. Bilbao: Universidad del País Vasco, 2006

MACDOUGALL, Curtis D.; REID, Robert D. *Interpretative Reporting*. 9ª ed. New York: Macmillan, 1987.

MARTÍN VIVALDI, Gonzalo. *Curso de Redacción*, Madrid, Paraninfo, 1994.

MARTÍNEZ ALBERTOS, José Luis. *Curso General de Redacción Periodística*. Madrid: Paraninfo, 1992.

MARTÍNEZ-COSTA, M. P. *Información Radiofónica*. Barcelona: Ariel Comunicació, 2002.

PERONA, J.J.; HUERTAS, A. *Redacción y locución en medios audiovisuales: la radio*. Barcelona: Bosch, 1999

- Recursos didàctics

Textos periodístics paradigmàtics: Recopilació d'exemples de textos publicats en premsa que el professor posa a la disposició dels estudiants per mitjà del Campus Global. Aquests exemples serveixen com a punts de referència per a l'estudiant, tant en la redacció de textos periodístics com en l'elaboració del treball de recerca i anàlisi.

Materials per a les pràctiques de redacció. Són de tres tipus. Els primers es componen de breus instruccions acompanyades en alguns casos de textos o de fragments de vídeo que els estudiants han d'emprar per redactar diferents tipus de textos periodístics. Per regla general, es lliuren en el moment d'iniciar el treball pràctic i queden a la disposició dels estudiants. Els segons consisteixen en una recopilació d'observacions tècniques i doctrinals al voltant de cadascuna de les pràctiques, que es lliuren als alumnes juntament amb l'exercici corregit.

7. Metodologia

L'assignatura es treballarà fonamentalment amb metodologia deductiva en tres fases que se superposen al llarg del període docent i que operen en els següents àmbits:

Sessions expositives presencials: assimilació de les línies teòriques i de les especificitats tècniques dels textos informatius i interpretatius.

Anàlisi dirigit de textos: recopilació, anàlisi i comentari d'exemples i models de textos informatius i interpretatius que es poden trobar actualment en el context dels mitjans d'informació.

Exercicis individuals i tutoria posterior: aplicació pràctica dels coneixements teòrics i tècnics assolits, per mitjà d'exercicis de redacció informativa i interpretativa de diferent tipus i models. Els estudiants elaboren textos periodístics en funció de les instruccions i característiques demandades pel professor. Posterior tutoria i correcció individualitzada dels textos elaborats pels alumnes.

Treball en grup: Els estudiants treballaran en grup l'anàlisi dels textos informatius d'actualitat als mitjans, tot i que s'hauran de distribuir la feina per capçaleres i hauran

de presentar i elaborar individualment la recerca i les conclusions corresponents, ajudant-se de material audiovisual i de programes informàtics adients per a l'exposició.

Treball individual: La major part dels exercicis de redacció seran desenvolupats per l'estudiant de forma individualitzada, en condicions similars a les d'una redacció professional d'un mitjà periodístic i amb les limitacions de temps i espai característiques d'aquests mitjans. En alguns supòsits, però, aquest tipus de treball es farà en equips de dues o tres persones, en línia amb el que és la pràctica professional a les redaccions. Així mateix, el procés de correcció i de comentari dels exercicis dels estudiants i la supervisió del seu progrés en l'aprenentatge es portarà a terme de forma individualitzada.

Programació d'activitats

El detall i l'organització temporal de les activitats que figuren a continuació pot variar segons els grups. Cada professor anunciarà oportunament les modificacions que introdueixi en aquesta programació.

1r trimestre

Setmana	Activitat a l'aula	Activitat fora de l'aula
Setmana 1	SESSIÓ 1: Funcionament i metodologia de l'assignatura. Introducció a la construcció pràctica del llenguatge informatiu. Exercici pràctic d'iniciació SESSIÓ 2: Aspectes específics d'ortografia en els textos de les notícies. Exercici pràctic: la notícia com a relat acumulatiu.	Lectura dels llibres que serviran de base a les pràctiques i revisió exhaustiva de la premsa diària amb l'objectiu de detectar casos paradigmàtics pel treball de recerca.
Setmana 2	SESSIÓ 1: Gramàtica i lèxic. Exercici pràctic: informació a partir d'un contingut audiovisual SESSIÓ 2: Regles de presentació, estructura formal i estil dels textos informatius. Exercici pràctic: reconstrucció de textos.	Lectura dels llibres que serviran de base a les pràctiques i revisió exhaustiva de la premsa diària amb l'objectiu de detectar casos paradigmàtics pel treball de recerca.
Setmana 3	SESSIÓ 1: Identificació i presentació dels subjectes protagonistes de la notícia. Exercici pràctic: conversió en notícia d'un relat literari complex. SESSIÓ 2: Cites, atribució i fonts. Exercici pràctic: informació sobre un debat parlamentari	Revisió exhaustiva de la premsa diària amb l'objectiu de detectar casos paradigmàtics pel treball de recerca.
Setmana 4	SESSIÓ 1: Estructura de la notícia. Exercici pràctic: cobertura d'un accident en seqüència. SESSIÓ 2: Lid i fórmules d'arrencada. Exercici pràctic: cobertura d'un fet delictiu a partir de testimonis audiovisuals.	Revisió exhaustiva de la premsa diària amb l'objectiu de detectar casos paradigmàtics pel treball de recerca.
Setmana 5	SESSIÓ 1: Exposició oral del treball de recerca en grup. Recursos de continuïtat. Exercici pràctic: construcció d'una notícia a partir de documentació escrita. SESSIÓ 2: Els titulars i la seva estructura. Exercici pràctic: experiències de titulació ràpida.	Revisió exhaustiva de la premsa diària amb l'objectiu de detectar casos paradigmàtics pel treball de recerca.

Setmana 6	SESSIÓ 1: La resta dels elements de la titulació. Figures retòriques. Exercici pràctic: cobertura d'un acte de campanya electoral (material audiovisual). SESSIÓ 2: Exposició oral del treball de recerca en grup. El format variable de les notícies. Tècniques d'adaptació. Exercici pràctic: expressió d'una mateixa notícia en diferents formats.	Revisió exhaustiva de la premsa diària amb l'objectiu de detectar casos paradigmàtics pel treball de recerca.
Setmana 7	SESSIÓ 1: Tipologia de les notícies. Exercici pràctic: elaboració d'una notícia en equip. SESSIÓ 2: Menús per a la redacció de diverses variants de notícia. Exercici pràctic: aplicació a un supòsit de notícia composta.	Revisió exhaustiva de la premsa diària amb l'objectiu de detectar casos paradigmàtics pel treball de recerca.
Setmana 8	SESSIÓ 1: Narració i descripció. Exercici pràctic: elaboració de textos informatius sobre missatges audiovisuals que exigeixen narració i descripció. SESSIÓ 2: Exposició oral del treball de recerca en grup. Exercici pràctic: elaboració d'una notícia sobre un succés complex.	Revisió exhaustiva de la premsa diària amb l'objectiu de detectar casos paradigmàtics pel treball de recerca.
Setmana 9	SESSIÓ 1: Els models de diari i el seu respectiu estil. Exercici pràctic: elaboració d'una notícia d'acord amb un model predeterminat. SESSIÓ 2: La redacció de textos informatius per a ràdio i televisió. Exercici pràctic.	Estudi exhaustiu dels apunts i dels textos de referència lliurats al llarg del curs.
Setmana 10	SESSIÓ 1: La redacció de textos informatius per a ràdio i televisió. Exercici pràctic SESSIÓ 2: La redacció de textos informatius per a ràdio i televisió. Exercici pràctic	Estudi exhaustiu dels apunts i dels textos de referència lliurats al llarg del curs.

2n trimestre

Setmana	Activitat a l'aula	Activitat fora de l'aula
Setmana 1	SESSIÓ 1: Presentació de l'assignatura. El llenguatge interpretatiu. SESSIÓ 2: Sessió expositiva. La crònica. Exercici 1: crònica.	Revisió de la bibliografia bàsica.
Setmana 2	SESSIÓ 1: Comentari general i revisió de l'exercici 1. Exercici 2: crònica. SESSIÓ 2: Comentari general de l'exercici 2. Sessió expositiva: el reportatge.	Recerca i anàlisi d'exemples de textos interpretatius.
Setmana 3	SESSIÓ 1: Comentari de textos interpretatius. Exercici 3: reportatge breu. SESSIÓ 2: Comentari general i revisió de l'exercici 3. Exercici 4: crònica	Preparació del reportatge breu. Recerca i anàlisi d'exemples de textos interpretatius.
Setmana 4	SESSIÓ 1: Comentari general i revisió de l'exercici 4. Sessió expositiva: L'entrevista. SESSIÓ 2: Comentari de textos interpretatius. Exercici 5: entrevista breu.	Recerca i anàlisi d'exemples de textos interpretatius. Preparació del reportatge extens.
Setmana 5	SESSIÓ 1: Comentari general i revisió de l'exercici 5. Exercici 6: crònica. SESSIÓ 2: Comentari general i revisió de l'exercici 6. Sessió expositiva: Altres gèneres interpretatius: anàlisi; retrat i obituari.	Recerca i anàlisi d'exemples de textos interpretatius. Preparació de l'entrevista extensa. Preparació del reportatge extens. Preparació de l'anàlisi.
Setmana 6	SESSIÓ 1: Comentari de textos interpretatius. Exercici 7: anàlisi. SESSIÓ 2: Comentari general i revisió de l'exercici 7. Exercici 8: retrat.	Recerca i anàlisi d'exemples de textos interpretatius. Preparació de l'entrevista extensa. Preparació del reportatge extens.
Setmana 7	SESSIÓ 1: Comentari general i revisió de l'exercici 8. Exercici 9: obituari. SESSIÓ 2: Comentari general i revisió de l'exercici 9. Exercici 10: crònica	Recerca i anàlisi d'exemples de textos interpretatius. Preparació de l'entrevista extensa. Preparació del reportatge extens.

Setmana 8	SESSIÓ 1: Comentari general i revisió de l'exercici 10. Redacció de l'entrevista extensa. SESSIÓ 2: Comentari de textos interpretatius. Exercici 11: reelaboració de l'entrevista extensa	Recerca i anàlisi d'exemples de textos interpretatius. Preparació de l'entrevista extensa. Preparació del reportatge extens.
Setmana 9	SESSIÓ 1: Comentari general i revisió de l'exercici 11. Exercici 12: anàlisi. SESSIÓ 2: Comentari general i revisió de l'exercici 12. Exercici 13: crònica / retrat.	Preparació de l'anàlisi. Preparació del reportatge extens.
Setmana 10	SESSIÓ 1: Comentari general i revisió de l'exercici 13. Redacció del reportatge extens. SESSIÓ 2: Redacció i finalització del reportatge extens.	